

Zorg ervoor dat de loodprop goed aansluit, zowel met het metaal als met de natuursteen zodat er geen vocht kan indringen.

Let op een goede afwerking, vooral op horizontale delen en in aansluiting met andere materialen.

Smeedijzer, gietijzer en staal worden voor zowel constructieve als decoratieve doelen gebruikt: verbindingsdoken, hekwerk, kettingen, kruisen (bekroningen), vazen, guirlandes ... en moeten goed beschermd worden tegen corrosie.

Vooraf plaatsen waar water blijft staan en het metaal ter hoogte van de verankering met de aansluitende bouwdelen (veelal natuursteen) zijn gevoelig voor corrosie. Roest gaat gepaard met materiaalverlies, verruwing van het oppervlak en verzwakking. Afhankelijk van de samenstelling van het ijzer of staal, zal het sneller roesten en/of uitzetten.

Het uitzetten van roestend metaal kan de omliggende materialen beschadigen en uit elkaar drukken. Roestsporen kunnen eveneens visueel storend zijn.

WAT DOEN?

Monitoring en controle

- controleer onderdelen regelmatig op roest en werk waar nodig plaatselijk de afwerklaag bij;
- ga na of de ijzeren elementen waterdicht aansluiten op de natuursteen. Zo nodig loodprop bij drijven;
- controleer losse schroeven, bouten en moeren en draai ze aan;
- controleer op breuken en barsten, vooral in verbindingselementen.

Onderhoud en reinigen

- verwijder regelmatig algen en mossen;
- goed geschilderd metaal reinigen met water en een zachte borstel. Eventueel kan een neutraal detergent of ontvetter toegevoegd worden.

Ontroesten en (her)schilderen

- de bescherm laag regelmatig opfrissen;
- treedt roest op, is behandelen en (volledig) herschilderen nodig:
  - * verwijder alle loszittende verf, roest en vliegroest met een staalborstel of grof schuurpapier. De stabiele, vastzittende roestlaag hoeft niet weggeschuurd te worden; de grovere structuur zorgt net voor een betere hechting met de verf;
  - * reinig en ontvet het vrijgekomen oppervlak, spoel goed af en laat drogen alvorens te schilderen;
  - * vul lacunes zo nodig in met stopverf, polyester...
  - * schilder het verroest oppervlak met roestvormende of roestwerende verf (minimum 2 lagen);

Opmerking: Bij fijn gesculpteerde ornamenten of wanneer de roest ter hoogte van verbindingen moeilijk te verwijderen is, kan een demontage en roest- en schilderbehandeling van de onderdelen in atelier een oplossing zijn. Vraag advies bij een metaalrestaurator.

- schilder met een aangepaste verf, afhankelijk van de onderliggende lagen en historische kleuren;
- de verflaag is bedoeld om het metaal af te sluiten van vocht en zuurstof en het zo te beschermen tegen roest. Gebruik een verfsysteem dat bestaat uit verschillende lagen (vb. grondlagen – tussenlaag – eindafwerking). Als onderhoudsschilderwerk op een oppervlak in goede staat volstaat 1 laag;
- wees vooral aandachtig ter hoogte van verbindingen, op horizontale vlakken en op andere plaatsen waar vocht blijft staan.

Klein herstel

Herstellingswerken moeten altijd uitgevoerd worden vooraleer te schilderen:

- verwijder slechte en opzichtige herstellingen/aanpassingen;

- vervang roestige doken door een corrosiebestendig materiaal;
- eventuele lacunes herstellen zonder dat deze de visuele aanblik verandert of verstoort (vb. geïntegreerde metalen overbruggingen).

Raadpleeg een metaalrestaurator voor advies en/of herstel.

WANNEER / HOE VAAK?

Herstel wanneer nodig. Stel de werken niet uit, zodat de situatie niet verergert.

Onderhoudsschilderwerk: om de 3 à 5 jaar, afhankelijk van de oriëntatie.

WIE?

Onderhoudsschilderwerk door concessiehouder/beheerder.

Bij achterstallig onderhoud kan demontage en een antiroestbehandeling en schilderen in atelier een zekerere oplossing zijn. Raadpleeg een specialist.

Het vervangen van roestige doken door roestvrije metalen dient uitgevoerd te worden door een vakman.

WAT VERMIJDEN? WAAROP LETTEN?

Vermijd:

- dat scharnieren en bewegende delen (bijvoorbeeld van kettingen) vast geschilderd worden.

Let op:

- voor druipsporen en randbevuilding op aangrenzende materialen;
- met ontroesten en stabiliseren van fijne ornamenten. Dit laat je best over aan een metaalrestaurator;
- met oude verflagen: ze kunnen loodwit bevatten waardoor bij manipulatie (schuren, borstelen,..) giftige deeltjes vrijkomen. Bij inademing kunnen hierdoor gezondheidsproblemen ontstaan. Een persoonlijke bescherming (handschoenen, stofmasker, stofbril) is dan ook onontbeerlijk;
- bij de kleurkeuze: bewaak bij het herschilderen de originele kleuren zodat het uitzicht bewaard blijft. Laat zo nodig een kleuronderzoek uitvoeren (alvorens oude verflagen te verwijderen...);
- dat verbindingen met doken waterdicht zijn (m.b.v. verf, lood...).

Raadpleeg een metaalrestaurator of -specialist als de schade te ver gevorderd is.

MEER INFO:

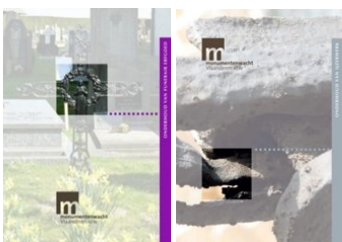
Onderhoudsbrochure Monumentenwacht

- [Onderhoud van funerair erfgoed](#)
- [Onderhoud van ijzerwerk](#)

Wet- en regelgeving

Is uw object beschermd als monument of maakt het deel uit van een beschermd stads- of dorpsgezicht, vraag dan advies bij het agentschap Onroerend Erfgoed of uw gemeente. Verschillende werken zijn vergunningsplichtig of vallen onder de meldingsplicht.

Verschillende provincies bieden subsidies voor onderhoud aan klein – niet beschermd – erfgoed. O.a. [Limburg](#), [Oost-Vlaanderen](#) en [Vlaams-Brabant](#).

Erfgoedhuis Den Wolsack
Oude Beurs 27 – 2000 Antwerpen
T + 32 3 212 29 50
F + 32 3 212 29 51
info@monumentenwacht.be
www.monumentenwacht.be

monumentenwacht
Vlaanderen vzw
een initiatief van de Vlaamse provincies

